

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVIII (13)
No. (Štev.) 13

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
30. marca (marzo) 1961

Misli

ob Veliki noci 1961

Velika noč na Slovenskem pred dvajsetimi leti je bila gotovo med najbolj žalostnimi vstajenskimi prazniki, kar so jih kdaj doživljali slovenski ljudje kot posamezniki, ali pa povezani v slovensko narodno skupnost. Sovražnik je od treh strani udaril v deželo; nad slovenskim zračnim prostorom so se spreletavale jate sovražnih letal ter nosile s sabo smrt; po slovenskih cestah so se valile sovražne vojske, se razlivalo po vaseh in zasedale slovensko narodno posest.

Na tri dele so si jo razdelili, ljudi na njej pa spremenili v brezpravne sužnje, ki pod milim božjim svetom po razpadu skupne države niso imeli nikogar, ki bi se bil zanje zavzel ter jim sploh mogel pomagati v nesreči in stiski.

Kdor je doživljal tiste strahotne dni narodne in državne nesreče, dni najhujšega ponižanja posameznega slovenskega narodno zavednega človeka in naroda kot celote, jih ne bo mogel nikdar pozabiti.

Veliki noči leta 1941 so sledile potem še druge meje vojno. Še dosti strašnejše in še bolj žalostne so postale, ko se je na slovenski zemlji dvignil lastni brat ter v službi svetovnega komunizma sprožil komunistično revolucijo. Ne za osvoboditev slovenskega naroda, ampak za oblast komunistični partiji.

Leta 1945 se je zaključilo vojno leto. Ne sicer za vse narode, za večino pa. Pri tistih, ki so na zahodni demokratični strani, je prenehalo vojno gorje. Narodi so se drug za drugim dvigali in zaživeli znova srečno življenje v miru in svobodi.

Pri Slovencih je ostalo gorje še naprej. Tuje okupatorje je zamenjal domačin-komunist. Nad večino naroda vlada še danes. Slovenskim ljudem je vsilil tak način življenja in dela, kakor ga določa njegova materialistična brezbožna ideologija, ki je tuja slovenski krščanski in demokratični miselnosti. Veliko tistih, ki so doma na kakršen koli način nastopali proti komunizmu, je odšlo v begunstvo, nato pa v emigracijo, da nadaljujejo nedokončani boj proti največjemu slovenskemu sovražniku, da bo znova prost in svoboden slovenski narod.

Petnajst velikih noči so Slovenci že preživeli od konca druge svetovne vojne. Velike noči Slovencev v svetu so bile različne od tistih, ki so jih doživljali slovenski ljudje doma. V begunstvu in nato v emigraciji so jih ljudje praznovali v popolni svobodi, doma pa v prvih povojnih letih skoro tako, kakor v času prvih kristjanov v katakombah. Resnično, mnogo globoke vere, odločnega poguma ter junaštva je bilo treba, da so ljudje javno pokazali, da verujejo še naprej v Boga in tudi v Kristusovo vstajenje od smrti. Večina je to storila. Ni se ustrašila nobenih groženj in nobenega nasilja. Ko so komunisti uvideli, da je vera v Kristusa v slovenskem narodu tako globoko zasiđrana, da je z nobenimi sredstvi ne morejo zatreti, so začeli popuščati. Sedaj so šli že tako daleč, da iščejo možnosti za ureditev odnosov med Cerkvijo in državo.

Letošnja velika noč bo za slovensko politično emigracijo šestnajsta, ki jo doživlja izven domovine. Slovenski ljudje, razkropljeni po vsem svetu, se bodo, kakor je pač navada ob takih praznikih, spominjali svojih dragih v domovini. Živih in mrtvih. Prav bi bilo, če bi se te dni, na največji praznik kat. Cerkve, na praznik Kristusovega vstajenja, spomnili tudi slovenskega naroda, ki izpod komunistične sužnosti še ni mogel vstati. Naj se nihče ne udaja prevari, da zanj ni treba več delati, ker da ni več tako hudo doma, kakor je bilo, da se je že vse precej zboljšalo in da bo boljše. Res je, da se je materialni položaj ljudi zboljšal. Lahko se bo še bolj, kajti komunisti bodo ljudem dajali vse mogoče materialne dobrine, samo, da jih ne bodo izzivali na neposlušnost. Nekaj pa jim nikdar ne bodo dovolili in nikdar dali: politične svobode, svobode, da bi lahko mislili svobodno po svoji glavi in da

BLAGOSLOVLJENE IN SREČNE
VELIKONOČNE PRAZNIKE

želi vsem naročnikom, oglaševalcem, bralcem in vsem Slovincem v Argentini, po svetu in doma
„SVOBODNA SLOVENIJA“

ZDA ZA ODLOČNO AKCIJO V LAOSU

Severnoameriški predsednik Kennedy se je v preteklem tednu z vso odločnostjo zavzel za čim hitrejšo rešitev laoskega problema. V ta namen je mobiliziral Macmillan, ki se trenutno mudi v karibskih morjih, indijskega predsednika Nehruja in jugovzhodnoazijsko obrambno organizacijo SEATO.

Z Macmillanom se je Kennedy ustalil minulo nedeljo v ameriškem ministrstvu za tujina na Key West v državi Florida, kjer sta imela tri in pol ure trajajočo konferenco. Izdala sta izjavo, da „se položaj v Laosu ne sme poslabšati“ in da „upata, da bo ZSSR ugodno sprejela in se priključila izvajanju predlogov za rešitev laoskega problema, kakor jih ji je navedla Anglija v svoji tozadevnj notih.“

Kennedyjev potujoči poslanik Harriman, ki se trenutno mudi v Indiji, je dobil navodilo, naj mobilizira Nehruja za posredovanje pri sovjetih glede Laosa. Nehru je na intervencijo pristal in že začel razgovore s sovjeti.

V Bangkoku pa se je v ponedeljek sestal na zasedanju SEATO, ki se ga udeležujejo vse članice: Anglija, Francija, ZDA, Filipini, Avstralija, Pakistan, Nova Zelandija in Tajland. Ameriški zunanji minister Rusk je tokrat prvič potoval iz ZDA v tujino. Ob prihodu v Bangkok je izjavil, da ZDA ne bodo odklemale izzive „pozitivno akcijo v Laosu, če ZSSR ne bo hotela pristati na premirje“. Tudi je poudaril, da se bodo „ZDA borile, če bo treba“.

Kennedy je glede Laosa tudi v stalni zvezi z De Gaullem, ker je bila Francija prva, ki se je zavzela za mirno diplomatsko rešitev laoskega vprašanja.

V ponedeljek je imel Kennedy še sestanek s sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom, ki je iz New Yorka, kjer se udeležuje zasedanja glavne skupščine OZN, priletel v ta namen v Washington.

V Moskvi se je istočasno, v ponedeljek, začelo zasedanje držav sovjetskega Varšavskega pakta, katerega se udeležujejo poleg evropskih satelitov še delegati rdeče Kitajske, severne Koreje in Zunanje Mongolije. Na tem za-

sedanju se, kakor poročajo dopisniki iz Moskve, nameravajo komunisti s svoje strani baviti z laoškim problemom.

Tako na konferenci SEATO, kakor na zasedanju Varšavskega pakta, pa se bodo bavili z vprašanjem severnega in južnega Vietnama, ki ga ZDA smatra, za problem številka dve v jugovzhodni Aziji.

V zvezi z laoškim problemom je imel Kennedy tudi tiskovno konferenco, na kateri je podal zgoščen pregled razvoja dogodkov v Laosu, ki so pripeljali do sedanje krize. Med drugim je dejal:

Ike in on sta se na njunem zadnjem sestanku v glavnem razgovarjala o laoškem problemu. Ob rešitvi problema Indokine leta 1954 v Ženevi je bilo jasno določeno, da bo Laos popolnoma svobodna in nevtralna država. V prvih letih se je ta sklep izvajal, toda komunisti niso nikdar prenehali s svojim rovarjenjem, da bi to nevtralnost uničili. Lansko leto so s svojimi pomagači začeli z večjimi vojaškimi operacijami proti nekomunistom v Laosu. V avgustu 1960 so imeli komunisti v oblasti samo štiri majhna področja ob severovzhodni meji Laosa. Sredi decembra, ko je sedanja kriza izbruhnila na dan, so izvedli večje izpade proti jugu, tako da so zavladali nad velikim delom Laosa in se bližajo glavnemu mestu države Vientanu. Prokomunistični oddelki Pathet Lao so v tej dobi dobivali vedno večjo pomoč od komunistov od zunaj. Sovjetska letala jim dovažajo material in hrano. Iz komunističnega severnega Vietnama so jim poslali svoje vojaške strokovnjake. Vse to je del komunističnega načrta za uničenje nevtralnosti Laosa. Zato ZDA najrečneje objavljajo, da je njihov namen: 1) odločno boriti se za neodvisen, nevtralni Laos in 2) prenehati morajo sedanji komunistični napadi, ki jih podpirajo zunanji komunisti. Če tega ne bo, bodo morali nastopiti vsi tisti, ki zagovarjajo neodvisni in nevtralni Laos. „Laos je daleč od ZDA, toda svet je majhen,“ je zaključil Kennedy. „Varnost jugovzhodne Azije bo v nevarnosti, če bi Laos izgubil svojo nevtralno neodvisnost.“

Besedni spopad med Wyszynskim in Gomulko

V svojem nastopnem govoru pred kongresom je Kennedy posebej omenil Poljsko. Predlagal je, naj bi gotove denarne fondе uporabili na Poljskem „za načrte, ki bi pokazali naše nesebično prijateljstvo in zanimanje za poljski narod.“

Med sovjetskimi evropskimi sateliti je Poljska eden izmed najbolj nemirnih področij. Država je 98% katoliška. Po tradiciji so Poljaki uporniški, individualistični in zahodni nastrojenci. Leta 1956 je komunistični predsednik Gomulka zbudil med Poljaki upanje, da

nas so ostale samo dolžnosti. Ni naša naloga, da bi komurkoli krojili kapo po osvoboditvi, naša dolžnost pa je, čista in težka dolžnost, da storimo vse, da narodu skrajšamo dobo suženjstva.“

Pot do dosege tega cilja bo lahko kratka, lahko pa še tudi dolga. To naj nas prav nič ne moti in dela malodušne in maloverne. Upajmo in verujmo, da bo zmagala gotovo samo na stráni tistih, ki verujejo v Boga, ki je svojega sina poslal na svet, da je šel za njegovo rešitev v smrt ter je iz nje poveljčan vstal in s tem potrdil vero v večno življenje, v zmago luči nad temo, resnice nad lažjo, pravice nad krivico, svobode nad nasiljem.

Ivan Cankar je to povdal z besedami: „Gospod je s trpljenjem svojim svet odrešil. Preko gore trpljenja drži cesta v večno radost, preko gore smrti drži cesta v življenje. Unajte, koprite očmi! Ne kapljica plemenite krvi, iz čiste srca izlize, ni kanila brez koristi. Korak pod križem tropetajoč, je namenjen veselju naproti!“ J. Kr.

se bo mogla nekoč Poljska otrestiti sovjetskega jarma. Kennedy je zato doslej storil vse, da bi do tega prišlo in da bi z omembo Poljske v svojem nastopnem govoru pred kongresom opomnil tudi druge narode za železno zaveso, da ZDA nanje niso pozabile.

Toda Gomulka je letos začel z novo politiko, katere smer zopet vodi naravnost v Moskvo. Izginilo je upanje, ki je nastalo ob uporu oktobra 1956 proti komunistom. „Oktober? Kaj je to?“, je zapisal neki poljski pisatelj. „Naš koledar ima samo enajst mesecev.“ Več ali manj svobodno izražanje se je na Poljskem končalo lansko jesen, ko se je partija znova polastila Zveze pisateljev in pesnikov, ki jo je prej obtožila deviacionizma in ji prepredila delovanje z grožnjami in „pomanjkanjem“ tiskarskega papirja.

Partija je znova zavzela univerze, tisk je znova podvržen totalni cenzuri. Čeprav je zahodni turistom vstop dovoljen v neomejenem številu (lansko leto je Poljsko obiskalo 14.000 turistov), pa vedno manj in manj Poljakov dobiva potne liste za potovanje v tujino. Med partijskimi mogotci je prepovedano govoriti danes o „poljski poti v socializem“, ker znova obstoja edina moskovska pot. V zunanje-političnih odločitvah Poljska ni bolj odvisna kakor sta n. pr. Ukrajina ali Belorusija. Od vseh satelitskih predsednikov je bil lansko leto Gomulka prvi, ki je Hruščevu čestital za razbitje ženevske konferencie. V Varšavi so prejšnji mesec imenovali eno ulico Patrice Lumumba, kot kongoški „simbol protikolonializma“.

Zaradi tesnega sodelovanja Gomulke z Moskvo, Kremelj zadržuje svojih 30.000 vojakov na Poljskem večinoma okoli vojaških taborišč in izven mest. Do nedavno je Moskva in z njo Gomulka spoštovala dve koncesiji, ki so si jih uporni Poljaki priborili z uporom leta 1956: „načelo zasebnih kmetij in 2. relativno svobodo katoliške Cerkve. Gomulka še ni mogel prisiliti ok. 87% poljskih kmetov v kolektivne ferme, čeprav režim z vso močjo pritiska kmete na vstop v tkzv. „poljedeljske

krožke“, ki so nova oblika kolektivizacije.

Nov pritisk na Cerkev se je začel lansko jesen. Iznenada je začelo „primanjkovati“ materiala za zidanje ali popraviljanje cerkva, vojska pa je začela klicati v vojaško službo seminare. Dva cerkvena praznika je Gomulka proglasil za delavna dneva. Nato je partija zagrozila odpraviti verski pouk iz vseh šol, koncesijo, ki jo je priboril kardinal Wyszynski pred štirimisletimi leti po dolgih mesecih borbe z Gomulko.

Znova se bosta pomerila komunizem in narod na Poljskem na volitvah, ki bodo v aprilu. Pred štirimisletimi leti je zaradi koncesij, ki jih je dobil, Wyszynski pozval prebivalstvo, naj glasuje za Gomulkevo kandidato. Vsa Poljska sedaj čaka, kako ji bo Wyszynski svetoval sedaj. Doslej Wyszynski glede volitev ni še ničesar izjavil. Toda pred nekaj tedni je razposlal 15.000 poljskim duhovnikom privatno pismo, v katerem jih opozarja, naj se „pripravijo za najhujše, tudi za ječe in fizično preganjanje“.

Do prvega odkritega spopada med Wyszynskim in Gomulko pa je prišlo v nedeljo, 19. marca, ko je kard. Wyszynski inel s prižnice govor, v katerem je med drugim z vzdignjenim glasom izjavil: „Rečem vam, Cezarji, da boste klonili svoje glave pred Bogom in da boste služili samo Njemu in nikomur drugemu. Satan je močan, toda ne bomo klonili glave pred njim.“ V govoru je nato zanikal Gomulkevo trditve, ki jih je ta izrekel v soboto, da bi namreč katoliška Cerkev na Poljskem sledila protikomunističnim ukazom iz Vatikana. Kardinal Wyszynski je izjavil, da je iz Vatikana vedno dobil samo naslednje navodilo: „Poljska naj nastopa po svoje.“

V soboto, 18. t. m. je Gomulka ob priliki otvoritve volilne kampanje za splošne volitve, ki bodo na Poljskem 16. aprila t. l., izjavil, da Vatikan poskuša zamenjati na Poljskem „preganjanje in mučenje“ katoliške Cerkve in vodi svojo borbo proti komunizmu s svojo hierarhijo v Varšavi.

IZ TEDNA V TEDEN

V Venezueli so odkrili novo zaroto proti sedanji vladi. Listi pišejo, da so vanjo zapleteni tisti vojaški krogi, ki so mnenja, da znajo v Venezueli vladati samo vojaki. Sed. predsednik dr. Betancourt je namreč prvi predsednik-civilist v Venezueli, ki je že dve leti neprekinjeno na oblasti.

Politični nasprotniki kubanskega komunističnega diktatorja Castra v ZDA so v borbi proti sed. kub. režimu napravili odločen korak naprej. Ustanovili so revolucionarni svet ter imenovali za njegovega predsednika dr. José Miro Cardono. Revolucionarni svet kubanskih borec za svobodo se bo ob izbruhu splošne vstaje na Kubi proglasil za „vlado orožja“ ter bo Kubi vrnila svobodo in demokracijo. Ministri te vlade so tudi že določeni. Castro je pa zagrozil, da bo v primeru napada na Kubo sprožil splošen vojni požar v vsej Južni Ameriki.

Dosedanji Castrovi glavni radijski in televizijski propagandist José Pardo Llada ne mara biti več v službi sed. kom. nasilnika na Kubi. Prešel je k protirevolucionarnemu in se bo z njimi boril za zrušenje sed. kom. tiranije na Kubi.

Pri volitvah v državah Nižja Saksoska in v Porenju ter Westfaliji v Zahodni Nemčiji je dr. Adenauerjeva kršč. demokratska stranka dobila še večje večino kot pri dosedanjih volitvah. Krščanski demokrati smatrajo, da je to dober znak za splošne volitve, ki bodo čez šest mesecev.

Na Siciliji so 24. marca imeli 9 močnih potresnih sunkov. Med prebivalstvom v mestu Mesina je nastal tak preplah, da je 240.000 ljudi zbežalo iz mesta.

Sed. turški vladar Džemal Gursel je dal zapreti 46 pristašev turške demokratske stranke, češ, da so pripravljali zaroto za osvoboditev biv. turškega predsednika vlade Adnana Mendereza, ki je zaprt na otoku Yaslada.

Sovjetska vlada je ukinila cenzuro

za poročila inozemskih dopisnikov v ZSSR, toda istočasno jih je opozorila za njihovo osebno odgovornost za točnost in resničnost poročil.

V razpravi proti petim angleškim vohunom na sodišču Old Bauley v Angliji so ugotovili, da so vohuni izročili sovjetom nad 200 fotografij raznih pristaniških naprav v angleški pomorski bazi Portland, raznih ladij ter delov prve britanske podmornice na pogon z atomsko energijo.

Vohuni so dobili zaporne kazni od 15 do 20 let.

V Belgiji so imeli v nedeljo, dne 26. t. m. splošne volitve. Zanimanje zanje do prejšnjega tedna ni bilo skoro nobeno, zadnje dni pa je v volilno kampanjo zanesel več živahnosti socialistični prvak Spaak s svojimi napadi na predsednika vlade Gastona Eyskenssa, češ, da je on zakrivil vso sedanjo kongoško tragedijo. Spaak bi rad s svojo akcijo razbil sedanjo koalicijo krščanskih socialistov in liberalcev. Pri nedeljskih volitvah je Eyskensova vlada izgubila dosedanje absolutno večino (er je že četrtilina. Nov. v. l.) bo teže ko sestavili iz socialistov.

Francoške ladje so pred dnevi prestregle jugoslovansko ladjo Srbija, ker je vozila vojaški material alžirskim upornikom. Prej so isto storile tudi z jugoslovansko ladjo Martin Krpan, ki se je, kot vidimo, tudi prilagodil duhu novega časa in je tihoapstvo soli s kobilico zamenjal s prevažanjem orožja z moderno ladjo.

Zunanji minister komunistične Kitajske Čen Ji je v Budimpešti izjavil, da je komunistična Kitajska pripravljena vstopiti v Organizacijo združenih narodov samo v primeru, če Združene ameriške države prej umaknejo svojo vojsko iz Formoze. Samo v tem primeru tudi lahko pride do zboljšanja zveze med ZDA in kom. Kitajsko.

NAROČAJTE IN ŠIRITE
SVOBODNO SLOVENIJO

Nova pot

Socialni okrožnici „Rerum novarum“ in „Quadragesimo anno“, katerih 70 oziroma 30-letni jubilej obhajamo letos, sta nakazali novo pot pri reševanju socialnega vprašanja in ustvaritvi socialne blaginje. V čem je obstojala ta nova pot?

Da to novo pot spoznamo in njeno vrednost pravilno ocenimo, je prav, da v tem jubilejnem letu na kratko ponovimo glavne misli iz obeh okrožnic ter ugotovimo, kakšen odmev sta imeli in kakšne sadove sta prinesli človestvu. Naj posvetimo danes nekaj misli prvi okrožnici.

Vsebina okrožnice „Rerum novarum“

Okrožnico „Rerum novarum“ je izdal papež Leon XIII. leta 1891, torej pred sedemdesetimi leti. V tem času je bil kapitalizem v najbohotnejšem razcvetu, razvijati pa se je tudi že začel socializem, ki je prav v istem letu izdal svoj erfurtski program. Značilno je, da sta oba miselnata tokova — krščanstvo in socializem — opozorila svet na veliki gospodarski boj, ki se je bil pred očmi vsega sveta, in na silno bedo delovnih množic. Nista pa si bila oba miselnata tokova edina v tem, kako opomoči temu stanju. Ekstremni socializem in njegov naslednik — komunizem sta videla rešitev v nenejni razrednega boja, v revoluciji in njej sledeči kolektivizaciji, dočim je Cerkev odklanjala ta nasilna, nenaravna in nemoralna sredstva ter pozivala k mirni rešitvi vseh socialnih problemov v sodelovanju Cerkev, države, delavcev in delodajalcev.

Leon XIII. ugotavlja v uvodu k svoji znameniti okrožnici vzroke za stisko delovnih množic in omenja več vzrokov (glej dr. Ahčič, Ob jubileju):

1. Stare krščanske organizacije delovnih stanov so pod vplivom liberalizma propadle in nadomestila zanje ni bilo.

2. V zasebno in družbeno življenje se je naselil brezverski duh.

3. V gospodarstvu sta zavladala sebičnost in pohlep.

4. Zlo je povečalo še oderuštvo v raznih oblikah. Tako se je zgodilo, da je moč nekaterih drugim naložila res suženjski jarem.

5. V rokah maloštevilnih se kopiči bogastvo, večina pa je v bedi.

In kaj je posledica vsega tega? Posledica je socialni in gospodarski boj, ki more prinesiti človestvu največjo katastrofo. Dočim je Leon XIII. to katastrofo predvideval, smo pa mi danes žive priče razdejanja, ki je nastalo zaradi zgoraj omenjenih vzrokov. Ekstremni socializem, ki se je spremenil v komunizem, je iz resnične bede proletariata koval sebi politični kapital za prevzem politične oblasti nad svetom, pri tem pa je skoraj polovico človeštva pahnil v novo suženjstvo in morda v še večjo nesrečo, kot jo je za delavstvo predstavljal kapitalizem. Ves svet je pahnil tudi v neprestano napetost, v živčno vojno, v oboroževalno tekmo in v tudi neprestane krvave upore in vojne. Ta način borbe s kapitalizmom, ki pa je bil samo maska za prevzem

GORISKA IN PRIMORSKA

PETDNEVNE PROTISLOVENSKE DEMONSTRACIJE V TRSTU

Neuspela avstrijsko-italijanska pogajanja v Milanu glede Južne Tirolske so zelo zaostreli položaj v Italiji. Ko so neznani nemški atentatorji minirali spomenik italijanske zmage iz 1. svetovne vojne v Weidbrucku v Južnem Tirolu, je to dejanje sprožilo val demonstracij v vsej Italiji. Povsod so bile seveda te demonstracije proti Avstrijcem, le v Trstu so italijanski junaki porabili priliko in nahujskali šolsko mladino v protislovenske demonstracije, kot protest proti uvedbi slovenskega jezika v urade.

Po mestu so odmevali vzkliki: Fora i ščavi (Ven s Slovenci) in A morte i ščavi (Smrt Slovencev). Prav kakor pred dobrih 40 leti, ko so pobesneli fašisti zažgali Narodni dom in napadali slovenske kulturne ustanove. Tedaj tudi še ni bila na oblasti fašistična stranka, toda je pred očmi odgovornih organov počela sramotna dela. A tudi sedaj je demokratična italijanska vlada dopustila večdnevne izgrede: Pobalini in neofašisti so napadli slovensko banko v ulici Filzi, vdrli v slovensko knjigarno in poskušali vdreti v prostore višje realne gimnazije, razbijali šipe slovenskih trgovin, težko ranili delavca na gradbišču titovskega Kulturnega doma. Vse to se je dogajalo pred očmi policije.

Vse slovenske politične organizacije so 6. februarja poslale protestne brožavke predsedniku republike Gronchiju, predsedniku vlade Fanfaniju in notranjemu ministru Scelbi. Sindikat slovenske šole je prav tako poslal protestno resolucijo med drugim tudi gospostevnemu ministru Boscu. V njej ugotavlja dejstvo, da so izgredili bili ravno v dneh, ko je bilo dijakom naročeno, naj pišejo nalogo o evropski vzajemno-

oblasti, ni prinesel človestvu nobene koristi. Nasprotno pa moremo ugotoviti, da je zapadni svet, kjer je dobil socializem demokratično vsebino in kjer so krščanske socialne ideje prodirale vedno globlje, mirno in brez nasilja obračunal z brezobzirnim in nečlovekim kapitalizmom in brez komunističnih revolucionarnih receptov rešil delavsko vprašanje. Starega, klasičnega kapitalizma, katerega bistvena lastnost je bila nekontrolirano izžemanje delavstva, v zapadnem svetu skoraj ni več.

Vsi vidimo, da je v zapadnem svetu v zadnjih sedemdesetih letih nastal na socialnem in gospodarskem področju ogromen prevrat. Delavstvo je postalo enakopraven činitelj ne samo v političnem, ampak tudi v gospodarskem in socialnem življenju. Rekli smo, da o izžemanju delavcev (izjeme samo potrjujejo pravilo), zlasti žena in otrok, o dolgem delovnem času, o prisilnem „prostovoljnem“ delu, ni več govora, razen za železno zaveso in v nekaterih še zelo zaostalih pokrajinah. Močni svobodni sindikati ščitijo korist delavcev, mogočno razvito socialno zavarovanje skrbi za bolne, ponesrečene, onemogle in stare delavce in njihove svojecce. Da, lahko rečemo: na zapadu so

sti in o koristih medsebojnega razumevanja in sodelovanja evropskih narodov. Vse slovenske dijaške organizacije so tudi objavile protestne resolucije. Odločne protestne resolucije so sprejele tudi občinske uprave vseh slovenskih občin.

Vendar je treba priznati, da je večina tržaškega prebivalstva izgred obsojala; tudi visokošolci se niso odzvali hujskačev, tajništvu demokratskih visokošolcev UCI (Unione goliardica Italiana) in Intese catoliche sta obsojala izgred italijanskih neustrpnih proti dvojezičnosti.

PISMO IZ BRAZILA

SLOVENEK PROFESOR NA DRŽAVNI UNIVERZI V BRAZILU

Sao Paulo, sredi marca 1961

Governador zvezne brazilske države Sao Paulo je imenoval za profesorja državne univerze v Assisu Slovence Enija Alojzija Fonda.

Prof. Enij Alojzij Fonda je doma iz Lokve pri Divači. Rodil se je 4. 1. 1927. Gimnazijo je študiral v nemškem zavodu v Alessandrii v Piemontu. Maturiral je v Nemčiji v Immenstaadu ob Konstanškem jezeru. Kot vojak je okušal grozote vojske in se po pravcati odiseji srečno vrnil k študiju.

Leta 1951 je prišel v Brazil in kmalu vstopil na filozofsko fakulteto katoliške univerze v mestu Sao Paulo. L. 1957 je dovršil študije klasičnih jezikov kot najboljši absolvent summa cum laude. Poslej je prof. Fonda poučeval na najuglednejših gimnazijah prestolnice Sao Paulo, ki je največje brazilsko mesto s skoraj 4 milijoni prebivalcev. Njegov profesor z univer-

zmagale ideje okrožnice „Rerum novarum“.

Leonovo priporočilo, da naj se s sodelovanjem Cerkev, države, delavcev in delodajalcev ustvari nov red in tako življenje, ki bo odgovarjalo človeškemu dostojanstvu, se je uresničilo skoraj dobesedno. Prav svobodno sodelovanje je nova pot in bistven znak novega socialnega in gospodarskega življenja na zapadu. Država danes ni več brezbrži opazovalec gospodarskega in socialnega življenja, kot je bila za časa gospodarskega liberalizma, pa tudi ni vsemočni lastnik in urrejvalec vsega življenja, kot je pod komunizmom. Država na zapadu je v splošnem samo kontrolor v medsebojnih človeških odnosih in nastopa zlasti tedaj, kadar se ti odnosi spremenijo v škodo delovnega človeka.

Danes samo še komunisti govorijo, da na zapadu vlada kapitalizem zato, da zakrijejo pravo stanje na svojem področju. Stari kapitalizem vlada danes v glavnem samo še za železno zaveso. Spremenil je samo gospodarja. Privatni kapitalizem se je spremenil v državne, razmere za delavca pa so ostale iste kot prej in v mnogih primerih so se še poslabšale.

R. Smersu

Te petdnevne demonstracije neofašistov in drugih italijanskih neustrpnih pa so prinesle kljub vsemu nekaj dobrega za slovensko prebivalstvo: Zbudili so ga iz spanja. Mnogi so podcenjevali nacionalni problem in so mislili na pobratenje v znamenju evropeizma. Dogodki februarjskih dni pa so dokazali, da je italijanskim šovinistom uspelo nahujskati veliko število neodgovorne mladine, ki se ji praznoprav niti sanjalo ni, za kaj gre. Ti dogodki so morali prepričati slednjega slovenskega očeta in mater, ki pošiljata svoje otroke v italijansko šolo, da je bilo to napak. Koliko grenkobe so morali v teh dneh slovenski dijaki pogoltniti v teh šolah po krivdi lastnih staršev.

ARGENTINA

Med drž. tajnikom za vojsko gen. Fragam in poveljnikom vojske gen. Toranzom Monterom je prišlo do nesoglasij, zaradi katerih je Montero Toranzo odstopil. Drž. tajnik za vojsko je njegovo ostavko sprejel in sam začasno prevzel tudi poveljstvo nad vojsko. To se je zgodilo dne 22. marca t. l. V petek, 24. III. je bil v Bs. Airesu sestanek 36 generalov, ki so na raznih poveljujočih položajih. Gen. Fraga jih je obvestil o odstopu gen. Toranza Montera. Časnikarjem je nato dejal, da obžaluje odhod Toranza Montera. V soboto, 25. III. je pa gen. Toranzo Montero poslal drž. tajniku za vojsko pismo, v katerem navaja razloge za nesoglasje, ki je nastalo med obema in zaradi katerih je tudi dal ostavko na položaj poveljnika argentinske vojske. V pismu kritično presoja delo vlade in njenega predsednika, opozarja na širjenje levičarstva, izročitev glavne konfederacije za delo peronističnim sindikatom in zadnjo zunanje-politično akcijo vlade, ki da „na široko odpira pot levičarstvu“. Drž. tajnika opozarja na obveze, ki jih je prevzel v imenu vojske, ko je pred meseci na njegov predlog prišel na sed. položaj.

Ameriška vlada je odgovorila arg. vladi na njeno ponudbo za p. sredovaje v sporu med ZDA in Kubo. V isti navaja, da ceni njeno mnenje v omejenem sporu, toda opozarja, da so kubansko revolucijo izbrlji komunisti in da je sedaj Kuba pod oblastjo Sovjetske zveze in kom. Kitajske. Čz bi se argentinski vladi posrečilo, da bi so Kuba izrgala iz komunističnega bloka in se vključila znova v zbor svobodnih ameriških držav, se bo ZDA rada razgovarjala z argentinsko vlado o njenem predlogu.

Vojaške oblasti v mestu Corrientes so odkrile tajno šolo za komunistične gverilce. V njej so arotirali več argentinskih in paraguayskih komunistov, ter zaplenili večje količine orožja in komunistične propagandne literature.

V Bs. Airesu sta po 29 letih prvič zopet pripluli nemški vojaški šolski ladji „Graf Spee“ in „Hipper“. Poveljniki ladij sta časnikarjem dejala, da se nemška vojna mornarica v sklopu oboroženih sil zahodne evropske demokratske skupnosti zlasti usposablja za nastopanje proti tujim podmornicam.

Komunisti so v prov. San Luisu začeli razvijati večjo politično delavnost. Državni tajnik za vojsko je obvestil vojaške oblasti v tej provinci, da so v veljavi še vsi predpisi o prepovedi udeleževanja komunistične stranke. Isto je sporočil notranji minister dr. Vitolo guvernerju. Položaj je pa tem bolj zapleten, ker je sodišče komunistom kandidatno listo odobrilo.

23. 3. je bila peta obletnica smrti gen. Lonardija, vodje osvobodilne revolucije leta 1955 in prvega njenega predsednika. Državni tajnik za vojsko gen. Fraga je odredil, da so se te obletnice morali spominjati po vseh vojaških garnizijah. V Bs. Airesu je bila glavna spominska slavnost na pokopališču Recoleta. Navzoc je bil tudi predsednik dr. Frondizi, ki je na grobnico, v kateri počiva zmagovalce osvobodilne revolucije, položil velik venec, za njim so storiš isto državni tajniki za vojsko, mornarico in letalstvo.

V Argentino bo 10. aprila prišel na obisk predsednik Italije Giovanni Gronchi. Po obisku Argentine bo odšel v Uruguay, nato se bo pa še ustavil v Braziliji, dne 19. aprila v Rio de Janeiro zaradi kratkega sestanka z brazilskim predsednikom Quadrosom.

V Buenos Airesu sta bila predstavnika madžarskega Narodnega odbora Imre Kovacz in dr. Laszlo Varga, predsednik madžarske krščanske demokratske stranke. Oba sta imela več predavanj o sedanji madžarski problematiki. Tako je Imre Kovacz imel referat o „Novi definiciji kolonializma“ dr. Varga pa je imel govor, v katerem je zahteval, da je treba „sedanji Madžarski odvzeti pravico do zastopstva pred OZN vse dotlej, dokler Madžarske ne bodo zapustile sovjetske čete.“

Buenosaireska policija je po več kot dvomesečnem delu izsledila napadalce na carinarico na mednarodnem letališču na Ezeizi, od koder so odnesli zlata v palicah ter denarja v gotovini za 38 milijonov pesov. Vse udeležence pri tej veliki tatvini ima na varnem. Glavni rokomavh je buenosaireski trgovec s kožnimi izdelki Lipsicz.

Argentinsko največje morsko kopališče ob Atlantskem morju Mar del Plata je v času od 1. novembra do 28. februarja 1961 obiskalo 1.080.245 turistov.

Iz političnega življenja jugoslovanske emigracije

Srbski list „Sloga“ o „apelu“ in Slovincih

O „Apelu demokratski javnosti“ pariških srbskih političnih osebnosti in javnih delavcev ter o Slovenski formuli je spregovoril kritično besedo tudi čikaški srbski list „Sloga“. Ta list je glasilo Srbske narodne odbrane v Severni Ameriki ter je dne 10. decembra 1960 objavil po zadržilo, da sta dr. Topalović in dr. Branko Miljuš v Parizu s svojim „apelom“ „potisnili“ „nož pod rebra srbskemu narodu“, naslednje ugotovitve:

„Slovinci so se nazadnje odločili za Jugoslavijo, ker jim je postalo končno jasno, da so v skupnosti s Srbi dobili zase maksimum ozemlja, na katerega so sploh mogli kdaj računati. Nekateri mislijo, da so oni celo pripravljani iti s Srbi in z njimi ustvariti tretjo Jugoslavijo, četudi bi je Hrvatje ne hoteli. Zato so se zaradi Hrvatov, posebno še, da bi podprli majhno skupino, ki se zbira okoli dr. Mačka in ki se je tudi opredelila za Jugoslavijo in proti proustaški večini dr. Krnjevića za zahtevo po neodvisni Hrvatski do Drine, Slovencej odločili za politično avanturo. Namreč majhna skupina „demokratskih“ Hrvatov okoli dr. Mačka v večnem strahu pred srbsko hegemonijo, pristaja na Jugoslavijo, toda v njej

morajo biti Srbi oslabileni tako kot v Titovi Jugoslaviji. Slovinci so se odločili, da gredo za dr. Mačka po kostanj v ogenj ter so izdali svojo Slovensko formulo, da pridobe Hrvate. Formula predvideva isto razdelitev države, kakršna je pod Titom in kakršno žele tudi „demokratski“ Hrvat. „Sloboda“ je obsojala ta postopek Slovencev v številnih z dne 20. julija in 1. avgusta 1960, ker taka delitev Srbov ruši vse temelje, na katerih se je od Sv. Save in pod vladarji Nemanjiči gradilo srbsko narodno življenje in srbska narodna kultura. Slovinci so se v svojem predlogu vendarle omejili s tem, ko zahtevajo, da mora biti v bodoči Jugoslaviji Titova razdelitev srbskega prostora začasna. Toda zgoraj omenjena skupina „političnih in javnih delavcev“, z dr. Živkom Topalovićem na čelu, ki nimajo zaslombe v srbskem narodu, sprejemajo predlog Slovencev za trajno rešitev za ureditev Jugoslavije in ne za začasno, kakor to predlagajo Slovinci. Ali ne predstavlja to, da lastni sinovi zabadajo nož pod rebra srbskemu narodu. In to ravno v trenutku, ko je v teku zbiranje Srbov v svobodnem svetu za pripravo odločne bitke, ki jo bo treba bojevati za osvoboditev domovine in za zedinjenje Srbov.“

Tako o pariškem „apelu demokrat-

ski javnosti“ ter o Slovenski formuli glasilo srbske narodne odbrane v Ameriki.

Dve borbi

O njih je govoril predsednik srbske zemljoradniške stranke in predsednik Srbskega narodnega odbora v ZDA dr. Milan Gavrilović. In to na kongresu Srbskega narodnega odbora v vzhodnih ameriških državah, ki je bil 19. in 20. novembra 1960 v Johnstownu v državi Ohio.

V prvem delu svojih izvajanj je govoril o prvi borbi, t. j. o velikem dvoboju, ki se bije med Sovjetsko zvezo in svobodnim svetom. V prikazu tega gigantskega boja je naglašal, da hodita Hruščev in Tito v zunanji politiki isto pot. Dobesedno pravi: „Tito je v Organizaciji združenih narodov dosledno glasoval s Sovjetsko zvezo v vseh važnih vprašanjih za Ameriko in ves svobodni svet (Priznanje komunistične Kitajske in Vzhodne Nemčije, vprašanje Fidel Castra, pristanek na predlog Hruščeva glede razorožitve, očitek Ameriki, da je ona kriva za propad pariške vrhunske konference, zavzemanje za mirno koeksistenco po predlogih Hruščeva itd.). Pa kljub temu Titova vlada uživa finančno pomoč Amerike. Jaz osebo ne vem za tak primer v zgodovini, da bi katere vlada pri vseh razočaranjih nadaljevala s pošiljanjem milijonskih podpor tisti državi, ki aktivno sodeluje pri njenem rušenju. Ta pomoč mora pre-

nehati tudi še iz drugega razloga: „Vsaka finančna pomoč komunističnemu režimu je istočasno in v veliki meri tudi politična in moralna pomoč režimu, ki ima zaslužjen narod in najprej hromi moralni, zatem pa tudi dejanski odpor tega naroda.“

Dr. Gavrilović je po očitku vladi Združenih držav Amerike zaradi nadaljnega podpiranja komunističnega režima v Jugoslaviji, prešel na prikaz odnosov med Srbi in Hrvat. Dejal je:

„Razen te velike borbe na svetovnem bojišču in na njegovem titovskem področju, obstoja, žal, še borba med Srbi in Hrvat. Obstoja v emigraciji, tli pa tudi v državi pod komunističnim pritiskom. Mi smo zato v takem položaju, da moramo poleg borbe proti svetovnemu komunizmu in komunizmu Josipa Broza Tita sprejeti še borbo proti Hrvatom dr. Jurija Krnjevića.“

Zakaj smo do tega prisiljeni?

Zato, ker je danes jasno, da je dr. Krnjević svoje Hrvate prepeljal v tabore naših sovražnikov. Zato, ker v osnovi danes ni nobene razlike med dr. Krnjevićem in dr. Pavelićem. Razlika je samo v tem, da tu ni pokolja Srbov, ker do tega v emigraciji ne more priti in tudi ne vem kako bi se to izteklo. Toda, če v emigraciji ni pokolja Srbov, dr. Krnjević poskuša v emigraciji izvesti splošni pokol srbskih krstov. V tem je popolnoma na isti liniji kakor dr. Pavelić.“

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Novice iz Slovenije

Še o rudarski nesreči v Zagorju. O velikih rudarskih nesrečeh v Zagorju ob Savi smo kratko poročali v številki z dne 16. t. m. O njej smo dobili še naslednje podrobnosti: Nesreča se je zgodila dne 11. marca t. l. ob dveh ponočih. V tkz. „Vinskem rovu“ 360 m pod površino zemlje se je v V. horizontu, Jašek „G“ vnel plin metan in povzročil hudo eksplozijo, pri kateri je izgubilo življenje 13 rudarjev in sicer: Karel Novak iz Zagorja ob Savi, star 42 let, Franc Marn iz Loke pri Zagorju, star 25 let, Rafael Romih iz Loke pri Zagorju, star 31 let, Jože Mlakar iz Zagorja ob Savi, star 43 let, Sulejman Dizdarević iz Bosanske Krupe, star 22 let, Miroslav Knežević, star 20 let in njegov brat Slavko Knežević, star 22 let, oba iz Bakovića, Albin Bajda iz Zagorja ob Savi, star 45 let, Franc Zidar iz Zagorja ob Savi, star 30 let, Alojz Gaso iz Kandraša, star 36 let, Sand Kadić iz Bosanskega Novega, star 19 let in Rudolf Frim iz Zagorja ob Savi, star 48 let.

9 rudarjev domačinov so pokopali v Zagorju ob Savi, štiri pa so prepeljali na njihove domove v Bosno. Pogreba se je udeležilo poleg številnih rudarjev nad 20.000 ljudi. Od oblasti pa so bili Miha Marinko, ing. Viktor Kotnik, Miran Košmelj in poslanka za Zasavje Lidija Šentjura.

V Starem trgu pri Ložu so 20. novembra praznovali 800-letnico, odkar se je ustanovila fara. Na slavnost je prišel tudi škof Anton Vovk, ki je vernike bodril, naj ostanejo še naprej trdni in stanoviti v veri svojih očetov.

Letošnje Prešernove nagrade v Ljubljani so dobili: Dr. Dragotin Cvetko za knjigo „Zgodovina glasbene umetnosti“ v Sloveniji, pesnik in publicist Mile Klopčič za literarno delo in prevajanje, gledališki igralec Vladimir Skrbinšek za odrske ustvaritve in ing. Edvard Ravnikar za arhitektonske ustvaritve. Na univerzi je pa bilo razdeljenih za najboljša študijska dela 46 akademikov Prešernovih nagrad v višini 1.300.000 din.

V Ljubljani je v starosti 80 let umrla slovenska pisateljica Manica Komanova. Pok. Manica Komanova je bila preprosto kmečko dekle, ki si je s samcizobrazbo tako spopolnila znanje in izpilila jezik, da je lahko napisala celo vrsto literarnih del, zlasti za mladino.

Na cesti Ljubljana—Vrhnika grade čez Gradašičo železobetonski most. Rok za dograditev mostu je določen do 30. junija t. l. Začetna dela pri mostu so precej nagajala, kajti 10 pilotov so morali zazidati 30 m globoko, da so prišli do trdne nosilne podlage.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

10-letnica smrti dr. Novačana

Dne 22. marca 1951 je umrl v mestu Posadas na poti iz Buenos Airesa na svoj dom v mestu N. L. Alem v provinci Misiones slovenski pesnik in pisatelj dr. Anton Novačan. Tu je dobil zadnje zemsko počivališče.

V njegov spomin je za 10-letnico njegove smrti za Svobodno Slovenijo napisala daljši članek njegova sorjakinja ga. dr. Julija Payman. Objavili ga bomo v eni prihodnjih števil.

Romanje Slovencev v Luján bo letos v nedeljo, 14. maja

Osebnice

Družinska sreča. V družini Jožeta Cestnika in njegove žene ge. Cilke, roj. Fajfar, so dobili 21. marca hčerko. — Družina Roka Kurnika in njegove žene ge. Minke, roj. Pustovrh v Moronu je razveselil sinček Rok Martin. — V družini Martina Boštjančiča in

njegove žene ge. Francke, roj. Triller, v Lanusu se je pretekli teden rodil sin.

V San Martinu je bila krščena 25. marca Graciela Norma Zorc, hči Vinka in Franciške Šabec. Za botra sta bila Rudolf in Lea Šabec, krstne obrede pa je opravil slovenski dušni pastir v San Martinu g. Jože Jurak. — Srečnim družinam naše čestitke.

LANUS

V nedeljo, 26. marca, je bil po drugi slovenski maši v društveni dvorani sestanek krajevnega fantovskega oddelka, na katerem je predaval Vule Rupnik o strategiji domobranstva. Sestanek se je udeležilo lepo število mož in fantov, ki so z zanimanjem sledili izvajanju vsakega domobranskega poveljnika. Predavateljevo izbrano poročilo o delovanju vaških straž, o kritičnih septembrskih dneh leta 1943 ter o nastanku domobranstva so nagradili s ploskanjem.

SLOVENC PO SVETU

KANADA

V nedeljo, 26. februarja, je bila slovesna otvoritev dvorane pri novi slov. župniji Brezmadežne v Torontu. Slavnost je bila združena s skupno večerjo nad 400 udeležencev.

Slavnostnemu zboru rojakov je predsedoval Feliks Sebanc. Od slavnostnih govornikov je prvi spregovoril predstojnik slov. lazaristov v Kanadi, župnik župnije Brezmadežne s črno delno svetinjo Janez Kopač. Vsem se je zahvalil, ki so omogočili izvedbo tega načrta. Za njim je storil isto župnik fare Marije Pomagaj g. Andrej Prebil. V imenu Slovencev iz Hamiltona je prinesel pozdrave njihov dušni pastir dr. Tomc, v imenu organizacij in slov. ustanov, ki delujejo na področju Vel. Toronta, so pa izrekli pozdrave in čestitke župniku Kopaču za postavitev slovenske dvorane naslednji: S. Ulčar, predsednik cerkvenega odbora nove slovenske župnije, L. Stajnar, predsednik NIJ, predsednica Kat. ženske lige ga. Mara Osrekar, v imenu slov. šole gđc. Anica Dolenčeva, v imenu levlandskih Slovencev akad. kipar France Gorše, A. Ponikvar, predsednik župniške Hranilnice in posojilnice, Peter Markez v imenu Krščansko-demokratskega društva, H. Erčulj predsednik Slov. kat. prosvet. društva Baraga, I. Anzelj, za Bled, odsek 16, V. Trček v imenu Hranilnice in pos. J. Ev. Krek, Jože Markez v imenu Društva Slovencev, dr. Peter Klopčič kot predsednik Slov. kat. akad. starešinstva, ing. Fr. Grmek za Slov. telovadno zvezo in Stane Pleško predsednik Zveze slov. protikomunističnih borcev.

Med govori so bile na sporedu slovenske narodne pesmi. Izvajala sta jih župnijski mešani in moški zbor pod vodstvom pevovodje F. Sodje. Mešani zbor je zapel naslednje pesmi: Na nebu zvezde se vajo, Tam, kjer teče bistra Zila in V gorensko oziraj se skalnato stran; moški zbor pa pesmi Kresna noč in Sijaj, sijaj sončice, Nastopil je tudi

AVSTRIJA

Prof. Pavel Slapar, ki poučuje verouk v 12 razredih gimnazije v Spittalau ob Dravi, je dobil od škofije dekret, s katerim je namesto obolelega dekana imenovan še za upravitelja župnije Spittal ob Dravi. Tako bo imel sedaj poleg dela, ki ga ima s poukom verouka na gimnaziji, še na skrbi župnijo, ki ima 10.000 prebivalcev.

KDO BO SO DELOVAL NAVI. SLOVENSLEM DNEVU?

Naše požrtvovalne organizacije in društva:

Združeni pevski zbori nas bodo presenetili s koncertom. Tako bodo izpolnili kulturni del Slovenskega dneva. Dr. Tine Debeljak nas bo v kratkem govoru navdušil za lepo slovensko pesem, da jo bomo negovali in ohranjali.

Člani Slovenske fantovske zveze in Dekliške organizacije bodo, kakor vsako leto, tako tudi letos ljubeznivo, prijazno in točno postregli vse goste. Prav tako bodo požrtvovalno pomagali pri mnogih drugih opravilih in delih.

Slovensko planinško društvo bo tudi letos postavilo že svoj tradicionalni „štant“. To pot pod geslom: Odpri roke, daruj srce, olajšaj revežem gorje! Njihova letošnja posebnost bodo namreč slovenski lectovi srčki. In to prav taki, kakršni morajo biti: lepo okrašeni, pa opremljeni z verzi za vsakršno šaljivo srčno razpoloženje — za mlade in stare. Kdor ne bo hotel osebno izročiti srčka, komur ga je namenil, bo to zanj opravil vestno in zanesljivo „šaljivi poštar“. In končno bo izvoljena tista, ki si bo pridobila največ srčkov za „kraljico lectovih srčkov“ ter odlikovana s sladko nagrado.

PO ŠPORTNEM SVETU

Tudi v Jugoslaviji so pred nadaljevanjem nogometnega prvenstva precej govorili o spremembi v sistemu nogometnega tekmovanja, vendar samo neuspešno. Tako naj bi v prihodnji sezoni zvišali število članov prve lige na 14, število druge lige — vzhodne in zahodne skupine — pa na 16. Torej prav obratno kot v Argentini oziroma v Bs. Airesu in okolici — kjer teže za zmanjšanjem klubov. Iz druge zvezne lige (zahodne) bi naj izpadli 4 zadnje plasirani klubi, novi člani pa bi postali dve prvoplasirani moštvi hrvaške lige ter prvaka Slovenije in Bosne-Hercegovine. Na ta način bi odpadle kvalifikacijske igre, ki so prinesle marsikatero slabo stran v tekmovanju.

V Mariboru so preosnovali nogometni klub Maribor, ki je bil klub železničarjev. Sedaj pa so ustanovili — kakor v Ljubljani Triglav — klub, ki naj bi čim bolj zastopal Maribor. Iz nekdanjih Branikovich igralcev, ki so šli h Kovinarju in iz Maribora so zbrali močno moštvo, odvisni igralci, Maribora pa so okrepili Kovinarja, ki je itak pred ciljem osvoboditi prvenstvo mariborske podzveze in se vstop v Slovensko ligo. Maribor, ki je osvojil jesensko prvenstvo Slovenske lige, pa bo skušal to obdržati in se potegovati za vstop v drugo zvezno ligo. Kot pravilo za spomladanski del so novi Mariborčani povabili v goste mlado avstrijsko reprezentanco in jo premagali s 4 : 1.

Vsaki teden ena

ZVELIČAR NAŠ JE VSTAL IZ GROBA

Zveličar naš je vstal iz groba; vesel prepevaj, o kristjan! Premagana je vsa hudoba, dans je rešenja tvoja dan. Veselo upa duša moja, zapoj kristjan, hvaležno čast. Aleluja, aleluja.

Kje, smrt, je zdaj preмага tvoja, in tvoje ostro želo, kje? Veselo upa duša moja, življenje večno čaka nje. Moj Jezus je od smrti vstal, kraljestvo smrti pokončal! Aleluja, aleluja.

O sreče dan, o dan veseli, ki ga naredil je Gospod! De večno bi mu hvalo peli, odrešen je človeški rod! Odpri stoji nam paradiz, in vrata vanj je sveti križ. Aleluja, aleluja.

Škovec za „kraljico lectovih srčkov“ ter odlikovana s sladko nagrado.

Poleg tega imajo planinci pripravljene, mladim že znane „srčne parčke“, zelene za fante, rdeče za dekleta. Novost bo v tem, da bo izžreban prav vsak deseti parček in to z dvema nagradama.

Postreglj nam bodo pa tudi letos na svojem „štantu“ s pecivom, odlično kavo, pa z žganimi in brezalkoholnimi pijačami.

Borci bodo pekli čevabčice in okusne krvavice.

Naš Dom San Justo bo imel tudi letos svoj bar in trafiko.

Slomškov dom Ramos Mejia bo s točilnico skrbel za žejna grla.

Požrtvovalne gospe in gospodične v kuhinji bodo pripravljale okusne želodčne dobrote.

Naše gospodinje so bile naprošene, da napečejo, kar se da veliko peciva. Prepričan smo, da se bodo tej prošnji velikodušno odzvale.

Srednješolci bodo okusno okrasili prostor in pripravili vse potrebno za okrasitev prostora.

Slovenski tisk podpira ta dan z rednim poročanjem o pripravah in o poteku Slovenskega dne in tako vedno pripomore k sijajnemu uspehu prireditve.

Mnogo drugih organizacij pa ta dan podpre moralno in dejansko.

EMILJAN CEVC

BOG ROV KOT

(Iz zbirke „Preproste stvari“)

Sredi prostora vsakdanjih skrbi, sredi krepkega, žilavega življenja ljudi, ki se sklanjajo k zemlji, da, tudi sredi naših grehov, čebeljak milosti božji kot nad mizo...

Nad vso hišo razteza križani Bog svoje roke, kakor bi hotel z njimi povezati hišne stene, kakor bi hotel v svojem objemu združiti vse naše maloverne duše, vse naše kretnje in vse, kar napolnjuje in dopolnjuje naše življenje. Njegova podoba se je zajedla v nas kakor hudournikova struga, kakor sekira, ki jo zvečer drvar z vso silo mišič zasađi v debelo macesnovo tnaloo...

Nič ni lepega v tem razpzetem Jezusu za naše lažnive človeške oči. Telo mu je sloko, iztegnjeno in rumenkasto kakor kačnikov cvet, Le prtič okoli ledij je srebrn in velike rane po telesu so rdeče kakor mak. Težke kaplje krvi se mu prelivajo po prsih, zapetjih in stopalih. Nobenega sorazmerja ni v odrešenikovem krvavečem telesu, nobene miline v njegovem obrazu, le nemo trpljenje, kakor ga je doživel v svoji duši preprosti rezbar, ko je s težkimi, nerodnimi rokami v zimskih dneh rezljal na kolenih bridko martro božjo. In prav v tej otroški žalosti počiva velika lepota. Jezus diha, trpi; dan za dnevom preživlja smrtno grozo in mi odrešenje. In sleherni uro nas pretresa krik umirajočega Boga, ki se izvija iz teh odprtih temnordečih ust. Kajti pri nas poznamo ta smrtni krik: slišali smo, kako so ga kriklnila usta drvarja, ko ga je podrlo drevo, usta pastirja, ko ga je zasulo v plaz, slišali smo rjuti živino, ko se ji je zarezal nož v goltanec, in čuli smo ga v umiranju drevov, ko so se zrušila pod udarcem sekire... Tudi te, v smrtnem trepetu razprte oči poznamo in drgetajoče roke z napetimi modrimi žilami, močne in žive kakor korenine drevov...

Ko sedamo za mizo, živi Bog z nami v svojem odrešujočem umiranju, ko odhajamo na polje in v gozd in k živini, nas spremlja njegov blagoslov. Nad veselim svati bedi in nad prvim jokom dojenčka — nerazdružen del naše biti je postal, tečajna zvezda naših domov, in nikoli mu ni dovolj prijateljstva človeških otrok. Že staro mater je sprejel ta trpeči pogled, ko je stopila s poročnim vencem v hišo, in ko je zazibala sina in vnuka, je Jezus še prav tako razpenjal prebodene roke kakor danes, ko strmin vanj jaz. Že takrat sta ob križu klečala ta dva angelčka s svečniki v rokah ter se tako zmrdnjeno držala, kakor bi bila sveti Marjetji olje izpila. Najbrž se tudi onadva bojita mrtvaške glave pod križem, ki otroke navdaja s takim strahom...

Morda bi bilo to trpljenje celo za samega Boga prehudo, če bi ne trpela ob njem Marija sedem žalosti! Sedem zlatih mečev ji prebada srce, sedem mečev, kakor velik cvet. Nikdar ne bomo mogli doumeti, kakšno bolečino ji povzroča sleherni izmed teh mečev, toda vsako uro spoznavamo, v kakšno tolažbo je nam... Če bi vprašali naše matere, katera Marija jim je najljubša, bi gotovo odgovorile: „Žalostna...“ Jezus je hvaležen usmiljeni roki, ki mu je za pomoč in trpljenje dodelila podoba žalostne Matere poleg križa.

O, nevesta Jagnjeta, ki delaš družbo Mariji — sveta Barbara! Vsi vemo, kako te je dal divji oče Barbaron zaidati v temen stolp in so ti sami angeli stregli, ti pa si častila sveto Rešenje Telo. Nazadnje pa ti je hudi Barbaron z mečem odsekala glavo. Začel imaš v rokah stolp in zlat kelih s hostijo ter velik, velik meč, na glavni zlati krono. Oj, ti ljuba sveta Barbara z rdečo haljo in modrimi očmi — pomagaj nam v smrtni uri!

Oči svete Lucije so kakor dve svetlomodri slivi, ki ležita na belem pladnju. Kita roč se usipajo izpod modrega neba in zdli se mi, da sveto dekle ne ve, kaj bi počela s temi očmi, ki jih drži na krožniku pred seboj. „Le zakaj

mi jih še dajete v roke,“ vprašuje, „saj sem jih vendar že darovala Bogu.“ O, sveta Lucija, če bi zaupal vate, bi mi danes najbrž ne bilo treba nositi na očnikov. Toda kljub temu ti bom prinesel tistih majhnih rož, ki se skrivajo med travo in so dobre za oči, saj jih gotovo poznaš, smetlika jim pravijo...

Pa nebeški tesar sveti Jožef z žago in božjim Otrokom! Dobri stariček s kordrasto brado ne sme manjkati v nebni hiši. Potomec starih kraljev se je naselil nad našo mizo ter nas varuje s prav tako skrbjo, s kakršno je bedel nad otrčtvom betlehemskega Deteta. Njegova lilija je tako bela, da je kar na modrikasto vleče in njeni prašniki so zlati.

In tu je sveta Ana, h kateri molijo matere, ko prisluškujejo prvim utripom novega srca pod svojim srcem! Veliko knjigo drži v naročju ter poučuje deklico Marijo. Z levega jo objema čez ramo in s prstom desnice kaže v knjigo. Morda že slutiti veliko poslanstvo svoje hčerke, morda ni več daleč tisti pomladni dan, ko bo angel Gospodov pokleknil pred Marijo in se bo do začele dopolnjevati besede, ki jih morda prav zdajle govori hčerki: „Rodiš se bo Mesija, ki bo odrešil svoje ljudstvo.“ In Marija pazljivo poslušala. Roke sklepa na prsni in na lahno sklanja glavo. Prav zadaj pa se zadovoljno stiska sveti Joahim, ves ponižen in preprost, čeprav je duhovnik v hiši Gospodovi.

Le kaj bi počel kmet v nebesih, če bi ne imel tam gori polja in gozda in živine? Zlatih palač bi se kmalu naveličal in sredi angelskih koncertov bi pogrešal domače harmonike in pastirške piščali. In kaj naj se, dobra duša, pomeni s škofi in vitezi? Preučnih pogovorov ni bil vajen, o vremenu in poljskem delu pa se v nebesih gotovo ne menijo. Toda Bog skrbi za vse, pa je dal tudi kmetu svetnika, ki pozna kmečko življenje in ki bi tudi v nebesih ne mogel strpeti brez svojih volnikov in zemlje. Ko bo storil naš kmet čez nebeški prag, bo že zagledal svetega Izidorja, nebeskega kmeta, pastirja na bčjih poljanah, pevca ob rajskih petokih... Prav gotovo mu bo sveti

Izidor prvi pritekla naproti, saj visi njegova slika v slehernem kmečkem domu... Na njej kleči svetnik sredi travnika, pod hribom s cerkvico, ki ima dva stolpa in rdečo streho. Sprejadaj orje na rumeni njivi angel z zlatimi krili, plug pa vlečeta dva rjavordeča volička. Na desni rase veliko, brestu podobno drevo s tremi krošnjami... Te slike se nikoli ne morem dovolj nagledati. Zdi se mi kakor posvečen odmev kmetovega trpljenja. Prav na to sliko mislijo otroci kadar pojo:

„Svet Izidor ovčice pasel, lepo žvižgal, še lepše pel...“

Da, toda hišo in hlev varuje tudi sveti Florijan: operjaničeno želado ima, rdeče bandero ter zliiva iz rumene golide vode na goreče cerkev. Njegov bojni tovariš sveti Jurij pa varuje naše duše pred hudicimim zmajem. Velik junak je, čeprav ima obraz petletnega, prestrašenega otroka, kajti ni kar tako poriniti sulico v gobec zelenega zmaja, ki mu šviga ogenj iz žrela.

In končno podoba zadnje večerje: trinajst mož je zbranih okoli okrogle mize. Eden drži v rokah kelih in kruh. Nemo strmenje je v teh obrazih, božja beseda jim zveni v ušesih — še nas napolnjuje, še nas posvečuje. V to sliko se ozira kmet, kadar molí. „Daj nam danes naš vsakdanji kruh.“ — Toda z grozo zagledam, da ima eden izmed dvanajstih mož v rokah in zelenega hudica za vratom...

O, preprostost steklenih podob, obrobjena z nerodnimi črnimi okviri, kakšna pesem zveni iz tebe, kako velike stvari nam hoče povedati! Česar ni zmogla prebrisana modrija, je tibi uspelo: priklenila si nam srca na lestev med nebom in zemljo.

Kajti to lestev ti pomaga prestiti sam Sveti Duh, ki se spušča v steklene kroglj nad mizo. Resnično se spušča iz nebes, čeprav se nam zdi, da visi le na dolgi žimi izpod stropa. Vse preveč verjamemo samo očem in premalo srcu. Srce pa nam pravi, da Sveti Duh resnično biva v naši sredi: iz vsake modre besede zveni in iz vsake molitve. Družaj nas z vsemi, ki verujejo vanj... Steklena buča se lepo sveti in ok-

na odsevajo v njej s svojimi križi in rožami. Včasih se mi zadi, da golobček v njej na lahko utripke s krili, tako na lahno, kot bi naletaval sneg. Njegovo telo je iz zlatoga in srebrnega staniova in v rdečem klunu drži papirnato hostijo. Peruti in rep so mu iz pahljasto nabranega papirja in pod njim so rože iz rdečih volne. Tako visi nad mizo ter nas gleda z velikimi rdečimi očmi. Vera naših očetov in mater je vedela, da mora Sveti Duh blagoslovjavati s krili vsa naša dela, ter ga je hotela vedno imeti pred očmi.

*

V navzočnosti teh dobrih nebeskih gostov nad mizo smo razgrnjena njiva. Vsaka naša beseda in kretinja dobi lepši pomen in je polna novega upanja. Srce se nam očičuje pred njimi do dna. Niti najmanjši greh nam ne ostane prikrit, vse se razgalja — pa tudi odpušča. Ena sama očetova ali materina kretinja pred križem zaleže za devet pridig. Ni me zlepa pretresel kak stavek tako, kakor besede iz „Mojeje življenja“:

„Takrat se je zgodilo nekaj zelo čudnega. Mati me je prijela narahlo za obe roki, šla je z menoj preko izbe v kot pod razpelom, tam me je pokrila trikrat po vrsti.

„Ti moj fant!“ je rekla. Nato pa je na glas zajokala, sam ne vem zakaj.“

*

Jezus, naš trpeči brat, ne sme nikoli zapustiti svojega kota, kakor ne lastovka svojega gnezda pod napuščem. Tudi če hišo prodajo — Bog mora častiti, ker je hiši temeljni kamen in vez njenih oglov. Le za božič se umakne jaslicam. Mož bolečini napravi prostor Otrčičku, ki je že določen za trpljenje. Tako spremljamo Boga vse leto v njegovem veselju in bridkosti in Bog nas v veselju in žalosti. In svetniki se nam vse leto nasmihajo z rdečimi ustnicami ter se pomenkujejo z nami. Ne slišimo njih besed, toda srca čutijo.

Oljna vejica z blagoslovom zadnje cvetne nedelje je zataknjena za ramena križa — vxaruje nas pred hudo uro ter odganja boleznj od hiše.

SLOVENSKI MLADINSKI ORGANIZACIJI SFZ IN
SDO ŽELITA SVOJIM ČLANOM IN ČLANICAM
KAKOR TUDI VSEJ SLOVENSKI MLADINI
BLAGOSLOVLJEN PRAZNIK
KRISTUSOVEGA VSTAJENJA!

SLOVENSKO KERAMIČNO PODJETJE

CACES

Mendoza, Argentina

želi vsem slovenskim rojakom blago-
slovljene, srečne velikonočne praznike

DELIKATESA

VESTER & MAČEK

Rivadavia 11576

Liniers, Capital

T. E. 64-1063

želi vsem rojakom blagoslovljene velikonočne praznike

BRATA METOD IN JOŽE MAVRIČ

edina družabnika tvrdke Mavrič y Cía S.R.L.

želita vsem rojakom veselo Alelujo

Ventas al por mayor y menor

Bulones de hierro	Piedras esmeril Sicar y
Acero SAE y USS	Carboruadum
Tornillos para metales	Máquinas para soldadura
Tornillos para madera	eléctrica y autogena
Tornillos T/Parker	Electrodos
Tuercas estampadas	Mechas SATS, MAX y
Tuercas de acero SAE y USS	UNICUM
Tornillos Allen c/cabeza	Máquinas dobladoras de caños
Tornillos Allen s/cabeza	de luz é industriales
Machos Uranga rectificados y	Materiales eléctricos
acero rapido	

Pošiljamo tudi v notranjost dežele

LOJZE NOVAK

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO

BUMAR S. R. L.

Avda de Mayo 302

T. E. 658-7083

Ramos Mejía

Želj svojim cenjenim odjemalcem in Slovencem blagoslovljene in vesele praznike Kristusovega vstajenja ter Vam svetuje, da se pred nakupom hladilnikov, TV aparatov, pralnih in šivalnih strojev, radio kombinadov in vseh drugih potrebščin za dom posvetujete pri Lojzetu Novaku, ki Vam nudi prvovrstno kakovost in dolgoročno odplačevanje. Prepričajte se pri znancih, ki so že odjemalci. Kličite po telefonu in pridem na dom.

Poslušajte naše redne tedenske oddaje po Radio LS 5 R. del Pueblo vsako soboto ob 22.

Posebno opozarjamo na našo velikonočno oddajo

Veselo Alelujo vošči svojim članom, vlagateljem in vsem rojakom

Slovenska hranilnica

zadruga z omejeno zavezo

Alvarado 350

Ramos Mejía

OBVESTILA

V sanmartinskem okolišu bo blagoslov velikonočnih jedil tudi pri Hartmanovih Boulevard Ballester 1171, Villa Ballester ob 11.30.

Vsem članicam in članom ter vsem slovenskim rojakom želi za praznike Gospodovega vstajenja obilo srčnega veselja

DRUŠTVO SLOVENCEV

ODBOR DRUŠTVA SLOVENSKIH PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV BUENOS AIRES

želi vsem članom, prijateljem in vsem rojakom upanja polno in blagoslovljeno Veliko noč

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO

v Buenos Airesu želi vsem svojim članom in vsem Slovencem vesele in srečne velikonočne praznike.

NAŠ DOM V SAN JUSTU

ŽELI VSEM SVOJIM ČLANOM IN PRIJATELJEM BLAGOSLOVLJENE VELIKONOČNE PRAZNIKE

OBČNI ZBOR zadruge „Naš Dom“

bo v nedeljo, dne 16. aprila ob 10 dopoldne v društvenih prostorih.

Vsi člani vljudno vabljeni. Kdor se obnegega zbora ne more udeležiti, lahko pismeno pooblasti drugega člana, da glasuje v njegovem imenu.

Novak P

Cerrito 2245 Lomas del Mirador

želi srečne in blagoslovljene velikonočne praznike vsem rojakom

Slovensko veliko noč in lepih pirhovi

CASA BIZOVIK

Pavlina L. Korošec

Calle 1 No. 510

Villa España - Berazategui Slovensko veliko noč

CERKVENI OGLASNIK

Obredi velikega tedna v slov. kapeli:

Veliki četrtek, ob 19 svetih obredi, sv. maša s sv. obhajilom; nato češčenje sv. Rešnjega Telesa: 20—21 žene, 21—22 dekleta, 22—23 moške, 23—24 fantje
Veliki petek: ob 19 pridiga, sv. obredi s petjem pasijona po Janezu, počastitev sv. križa, obhajilo in križev pot
Velika sobota: ob 23. pričetek sv. obredov z blagoslovljivo ognja, ponovitev krstnih obljub, sv. maša. Po sv. maši še blagoslov jedil.
Velikonočna nedelja: ob 9.30 sv. maša s petjem velikonočnih pesmi.

V počastitev spomina pok. ge. Esih je Slovensko planinsko društvo v Bs. Airesu darovalo za Socialni fond Društva Slovencev 200 pesov.

Na veliko noč bo pel v San Martinu slovenski pevski zbor ob 8.30 lepo latinsko sv. mašo.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires,
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775TARIFA REDUCIDA
Concesión N 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 650854

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1961 za Argentino \$ 430.—

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

Vsem Slovenkam in Slovencem želimo blagoslovljene velikonočne praznike in obnem vse najlepše vabimo na

Blagoslovitev slovenskega doma v San Martinu

ki bo združena s celodnevno prireditvijo — v nedeljo, dne 23. aprila t. l. v ulici Córdoba 129 v San Martinu (dva kvadri od trga San Martín).

Spored:

Ob pol 9: sv. maša na dvorišču doma;
ob pol 10: blagoslovitev doma in zastav;
ob 10: pozdravni nagovor predsednika Slovenskega doma v San Martinu;
nastopi sanmartinske mladine;
nastop Slovenskega pevskega zbora iz San Martina;
pozdravi slovenskih društev in ustanov;
ob 12: kosilo;
ob 14: tekma v odbojki;

ob 17:

VELIKA LOTERIJA

v korist novega doma z bogatimi dobitki: samska spalnica, pralni stroj, žensko kolo, kitara, brezplačni načrt za hišo, več brezplačnih fotografskih posnetkov in še mnogo drugih stvari. od 18 dalje: prosta zabava.

Sodelujejo: Slovenski pevski zbor v San Martinu, slovenski šolski tečaj, Zveza slovenskih skavtov, Naraščajnice S. D. O., Dekleta in fantje iz San Martina, Slovenska beseda.

Vstopnine ne bo, pač pa se bodo pobirali prostovoljni prispevki. Prosimo vse rojake, da nas podprejo z nakupom loterijskih srečk in z obiskom. Ves dan bomo na novem glasbenem aparatu predvajali naše pesmi, posnete na plošče in na magnetofonske trakove
Vsak nov slovenski dom je nova slovenska trdnjava!

SLOVENSKA BESEDA

bo imela v soboto, 29. aprila

Družabno prireditev

v običajnih prostorih v Santos Lugares, ulica Patricios 457
Sodeluje: orkester

MOULIN ROUGE

Srečne in blagoslovljene velikonočne praznike želi vsem Slovencem

SILVO LIPUSCEK

urarna in zlatarna

Provincias Unidas 3616, San Justo

SAVA

Brata Krošelj
Morón, Rivadavia 18037
Galerija Alex, Lokal 7

želi vsem slovenskim rojakom srečne in blagoslovljene velikonočne praznike

Stalno na zalogi: aktovke, usnjeni kovčki in bolsoni, damske ročne torbice vseh vrst, damske, moške in otroške nogavice itd.

SIMON RAJER

uradni prevajalec

Dokumenti za državljanstvo

Alsina 1418 6-piso, of. 3 - tel. 38-5860 (Plaza Congreso)

Vsak dan (razen ob sobotah) od 9h do 12h

VAJENCA

v slovensko strojno delavnico in livarno sprejemmo.
Dobra plača sorazmerno s sposobnostjo. Napredovanje, izučitev obrti.

Predstavljaj se v
Ind. Met. Bose

ul. Remedios de Escalada 135, Saenz Peña (Villa Raffo, 3 kv. od Lope de Vega in Avénide Gen. Paz)

Rojaki! V hotelu PRIMAVERA

dobite najboljšo postrežbo z zmernimi cenami, Oskrbujeta

ZORA in DANICA

Av. Luro 2525
Telef. 2-8425 Mar del Plata

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.
Cangallo 1642
T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

VI. SLOVENSKI DAN - DAN SLOVENSKE NARODNE PESMI

BELA NEDELJA, 9. 4. 1961

Dopoldne: ob 10 sv. maša, ki jo daruje g. direktor Anton Orehar, med mašo ljudsko petje.
ob 11 pozdrav gostov (predsednik Društva Slovencev g. prof. Lojze Horvat).

Popoldne: ob 15 koncert združenih slovenskih pevskih zborov. Dirigira g. Vinko Klemenčič.
Med koncertom govori g. dr. T. Debeljak o „Slovenski pesmi“.
Po koncertu prosta zabava.

Vljudno vabi DRUŠTVO SLOVENCEV z vsemi sodelujočimi organizacijami in društvi